

การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๑

Developing guidelines to enhance Curriculum and Learning Management of Teachers Competencies in The Secondary Educational Service Area Office 21

ทัตดาว โยงไทยสง¹, ไชยยศ เรืองสุวรรณ²

Tasdao Yongthaisong¹, Chaiyot Ruangsuvan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2. ศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 3. พัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ขั้นตอนการดำเนินงานจำแนกเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมิน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 จำนวน 320 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Department of Technology and Communications, Faculty of Education Mahasarakham University

2. สภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง มีการกำหนดแผนการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ จนถึงเมื่อมีการใช้หลักสูตรจริง แก่ผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์เรียน โดยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน

คำสำคัญ:แนวทางเสริมสร้าง, สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were 1) to study compositions and indicators of Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. 2) to study the current conditions, Desirable condition of Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. 3) to develop guidelines to enhance Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. The research is divided into 3 phases. Phase 1, to study composition and indicators of Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. There are 7 informants and the research tools include evaluation form. Phase 2, to study the current conditions, desirable condition of Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. The sample consists of 320 administrators and teachers, which are determined by sample size then finished with a table comparing about the total population of Krejcie and Morgan and used Stratified Random Sampling, the research tools were questionnaire. Phase 3, to develop guidelines to enhance Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. The sample consisted of one randomly selected class of 9 and the research tools were interviewing, statistics such as ; percent, average, and standard deviation.

The results were as follows:

1. The compositions and indicators of Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21 were consisted of 8 composition s and 26 indicators.

2. The current conditions of Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21, the overall level is good, and the overall level of is desirable condition very good.

3. The guidelines to enhance Curriculum and Learning Management of Competency in The Secondary Educational Service Area Office 21. For the public relations of curriculum using with related people, there was determined to improve the curriculum of institution and publicize the continuum of the curriculum from time to time until the actual curriculum is used to the parents and the school board of education, such as the use of printed material, publicity through mass media.

Keywords:guidelines to enhance, Curriculum and Learning Management of Competency

บทนำ

การจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพื่อเป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 81 ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการปฏิรูปการศึกษา โดยจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 7 ว่าด้วยครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 กำหนดไว้ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง” มาตรา 53 กำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยมี

อำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแล การปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและมาตรฐานนั้น บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ “ครู” และครูมีอาชีพต้องมีสมรรถนะอันส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงดำเนินการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนทุกคนทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาสมรรถนะครูตามนโยบายพัฒนาครูทั้งระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรไว้ว่า ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้นหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

และ การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ระดับชาติระดับท้องถิ่น ได้แก่ สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็น หน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนด เป้าหมายและจุดมุ่งหมายและจุดเน้น การพัฒนาคุณภาพเรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้ สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพ การศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้ง เพิ่มพูนคุณภาพ การใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนา บุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมิน ผล วิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน

ปัจจุบัน ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูป เพื่อการพัฒนาครูยุคใหม่ ซึ่งเป็นการปฏิรูปเพื่อ สร้างให้ครูยุคใหม่มีบทบาทในการเสริมสร้างให้ผู้ เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบ ซึ่งมีแนวทางที่หลากหลายของการปฏิรูปครูตามข้อ เสนอของคณะกรรมการสภาการศึกษากระทรวง ศึกษาธิการที่ได้เสนอไว้ และกล่าวได้ว่า เป็นกระ บวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับวิชาชีพชั้น สูง สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครู มาเป็นครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา อย่างเพียงพอ และสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน และในขณะเดียวกัน ก็สามารถพัฒนาตนเอง และแสวงหาความรู้ อย่าง ต่อเนื่อง มีสภานักวิชาชีพที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาครู คณาจารย์และ

บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความ มั่นคงในอาชีพ และมีขวัญกำลังใจ สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำโครงการ พัฒนาครูทั้งระบบเพื่อยกระดับคุณภาพครูให้เป็น ครูดี ครูเก่ง มีคุณภาพคุณธรรม มีศักยภาพและ คุณภาพ ทัดเทียมกับประชาคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อมุ่งที่จะสร้างครูคุณภาพในการพัฒนา และยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้เป็นพลเมือง คุณภาพและเปี่ยมคุณธรรมให้แก่ประเทศ ตามกรอบ แนวทางการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ตามหลักการ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่จะดำเนินการใน ช่วงต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2554, หน้า 1-3)

สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า สถานศึกษายังคงเน้นพัฒนาเพียง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เน้นเกี่ยวกับการ จำทางด้านเนื้อหาเท่านั้น ซึ่งครูยังไม่ได้พัฒนา สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาหลักสูตร และ ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเป็นระบบอย่าง มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนา ตนเองได้เต็มศักยภาพ ขาดทักษะการคิด และการ ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมา นอกจากนี้การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครูยังคงยึดครูเป็น หลัก กิจกรรมการสอนไม่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียน ขาดความกระตือรือร้น และไม่สนใจต่อการเรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะครูด้าน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัย ในฐานะครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้ตระหนักถึงปัญหา ในระดับปฏิบัติดังกล่าว จึงมุ่งศึกษาแนวทางใน การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้แนวคิด การพัฒนาสมรรถนะครู Competency Based Learning: CBL เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อ

หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานและคุณภาพครูในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้เป็นครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีศักยภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาชีพแห่งความเป็นครู เป็นข้อเสนอแนะแนวทางในอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างมโนทัศน์พื้นฐาน (Fundamental Concepts) ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้บรรลุผลความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปครูยุคใหม่ภายใต้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นสมควรให้ครูได้มีการเสริมสร้างสมรรถนะตนเองในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ตนเองมีความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3. เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็นระยะที่หนึ่ง ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้วยการใช้เครื่องมือจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่สอง นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้ มาสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ประชากรสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูจำนวน 320 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งกำหนดจากขนาดกลุ่มตัวอย่าง แล้วเปรียบเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากข้อมูลที่ได้ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่สาม นำข้อมูลผลการศึกษาที่ได้จากระยะที่สองหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจากสูตรคำนวณ $PNI\ modified = (I-D)/D$ สังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาหน่วยงานที่มีสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ดีเยี่ยม เพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

1.1 องค์ประกอบสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (Mean) มีค่าเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีค่าเท่ากับ 0.44 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้านระดับมาก 3 ด้าน และพิจารณาเรียงลำดับองค์ประกอบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง และด้านการนำหลักสูตรไปใช้ รองลงมาตามลำดับ

1.2 ตัวชี้วัดในองค์ประกอบการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสมของตัวชี้วัดในองค์ประกอบการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย (Mean) มีค่าเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีค่าเท่ากับ 0.52 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณาเรียงลำดับตัวชี้วัดในองค์ประกอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเตรียมการวางแผนการใช้หลักสูตรของโรงเรียน, โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐานเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง

ผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน และชุมชน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์เรียนรู้, โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้หลักสูตร, มีการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน, ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ, และมีการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด, มีหลักสูตรของโรงเรียนอย่างเป็นทางการ, โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร, มีการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร, มีการพัฒนาบุคลากร เช่น การประชุม สัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาคุณาฯลฯ, มีการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร, มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร, ครูมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ, โรงเรียนมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย, ข้อโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน, มีคณะทำงานรับผิดชอบในฝ่ายอาคารสถานที่ของโรงเรียนอย่างชัดเจน, โรงเรียนมีการติดตามผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยการใช้แบบประเมินผลการใช้หลักสูตร, และโรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ และมีความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง, มีการมอบหมายให้ มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง, มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเพื่อเผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกัน, มีการจัดและเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์, มีการจัดตารางเรียนตารางสอนตรงกับหลักสูตร, มีการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้, โรงเรียนมีการให้ความรู้เรื่องการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน รองลงมาตามลำดับ

2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และพิจารณาเรียงลำดับสภาพปัจจุบันด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ด้านการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง รองลงมาตามลำดับ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และพิจารณาเรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และด้านการบริหาร

และบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน รองลงมาตามลำดับ

3. การวิเคราะห์แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3.1 แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย (Mean) มีค่าเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีค่าเท่ากับ 0.48 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน รองลงมาตามลำดับ

3.2 แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย (Mean) มีค่าเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีค่าเท่ากับ 0.51 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความ อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน ระดับมาก 1 ด้าน และพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเตรียมบุคลากร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ด้าน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยา ในชั้นเรียน ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้าน การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง ด้านการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ รองลงมาตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการ เสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในมาตรา 24 ไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติ

ให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 3-9)

2. สภาพปัจจุบันสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 มีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูด้านด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยตรง มีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรวมถึงมีงานวิจัยในชั้นเรียนที่ศึกษาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งงานวิชาการต่างๆ ที่กล่าวมานั้น สอดคล้องกับการวิจัยของ อรรถพรณ คำยอด (2555: 101) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) สมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 2) การปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 3) สมรรถนะครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครู ตามแนวคิดของพิมพ์พันธ์ เตชะ

คุปต์ และพรทิพย์ แซ่จั้น และการปฏิบัติงานด้านวิชาการตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmefic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) สมรรถนะครูด้านสมรรถนะหลัก (Core Competency) และ สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 21 สรุปได้ ดังนี้

3.1 ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้

โรงเรียนกำหนดแผนการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ จนถึงเมื่อมีการใช้หลักสูตรจริง แก่ผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง การจัดประสบการณ์เรียน โดยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

3.2 ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร มีดังนี้

โรงเรียนกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่ง

หมายในการประเมินผลการใช้หลักสูตร กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่จะใช้ในการประเมินผลการใช้หลักสูตร จากนั้นสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากขึ้นแค่นั้น ซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงสูง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนดไว้ จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูลและพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จากนั้นเอามาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน จากนั้นพิจารณาว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรปรับปรุง ก็ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

3.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีดังนี้

โรงเรียนจัดโต๊ะและเก้าอี้ของผู้เรียนให้เหมาะสมกับรูปร่างและวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดโต๊ะครูให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม อาจขึ้นอยู่กับการจัดรูปแบบการเรียนการสอน จัดตกแต่งป้ายนิเทศที่ฝาผนังของห้องเรียนส่วนมากจะอยู่ทั้งสองข้างของกระดานดำ อาจจัดให้มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับบทเรียนหรือเหตุการณ์สำคัญหรือวันสำคัญต่าง ๆ ที่ควรรู้ และครูผู้สอนมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมต่อผู้เรียน

3.4 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร มีดังนี้

โรงเรียนศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรก่อนเริ่มดำเนินการ จากนั้นทำการประเมินปัญหาความต้องการจำเป็นในการวางแผนใช้หลักสูตร พร้อมระบุปัญหาและความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตลักษณะที่เชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากนั้นทบทวนจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะทำให้ปัญหาและความต้องการจำเป็นปรากฏ เป็นรูปเป็น

ร่างชัดเจนขึ้น ประกาศข้อเสนอแผนการใช้หลักสูตรที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมิน ทบทวนสื่อวัสดุอุปกรณ์และวิธีการสอน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะไว้ด้วย จัดระบบการทำงานในการสร้างหลักสูตรและนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมและสุดท้ายต้องนิเทศติดตามกระบวนการวางแผนและการนำแผนไปใช้เพื่อให้การวางแผนดำเนินไปอย่างราบรื่น

3.5 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้

โรงเรียนมีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะศึกษาวិเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน มีคณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่จะต้องทำหน้าที่ประสานงานกันเป็นอย่างดี ในแต่ละขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ จากนั้นดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตรต่างๆ ตลอดจนสถานที่ต่างๆ ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดีและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนได้เมื่อได้รับการร้องขอ 5.4 ครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง ตั้งแต่การอบรมความรู้ ความเข้าใจทักษะและเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มข้น และขั้นสุดท้ายต้องจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่มีผู้อำนวยการพิเศษ เพื่อให้การสนับสนุนและพัฒนาครูโดยการทำหน้าที่นี้เทศ ติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้ และควรปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด

3.6 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน มีดังนี้

โรงเรียนจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาหรือทางด้านจิตใจ เพื่อช่วยสร้างความรู้สึกรักให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียน ปราศจาก

ความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ไร้ความสนใจ และครูผู้สอนแต่งกายเหมาะสม สะอาดสะอาดเรียบร้อย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีการสื่อสารโต้ตอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

3.7 ด้านการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีดังนี้

โรงเรียนจัดทำหรือจัดหาคู่มือครูประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อช่วยในการอธิบายถึงทิศทาง แนวทาง ขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติการสอน จัดทำเอกสารหลักสูตรที่ชี้แจงการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย เอกสารประกอบหลักสูตรและรายวิชาที่ละเอียดประณีต ซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยง่ายสามารถติดตามการทำงานได้อย่างใกล้ชิดและเป็นขั้นตอน จัดทำแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนเอง ซึ่งเป็นการวางแผนล่วงหน้าในการศึกษาหรือทำกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลาง จัดทำหรือจัดหาบทเรียนในรายวิชาต่างๆ ที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรแกนกลางกำหนด จัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดลอม เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครูและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้พร้อมและเพียงพอแก่ผู้เรียน

3.8 ด้านการเตรียมบุคลากร มีดังนี้

โรงเรียนมอบหมายให้มีคณะทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ในการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนพัฒนาบุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนในระยะสั้นและแผนในระยะยาว ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งมีหลายลักษณะ ได้แก่ การประชุมเชิงสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน เป็นต้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตัว

เองเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ที่ได้มาสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความสำคัญและความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถาน

ที่ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ด้านการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการเตรียมบุคลากร แสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง เป็นสมรรถนะครูในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เร่งด่วนที่ทุกฝ่ายควรเห็นถึงความสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาควรพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนเพื่อพัฒนาสนับสนุนการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้อง ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรตระหนักถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ควรให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรกับผู้เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

เอกสารอ้างอิง

กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมลาดพร้าว.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อัสสัมชัญ.

ชวลิต ชูแก้ว. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณรงควิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.

- ทัศนรงค์ จารุเมธีชน. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะครูระดับประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). *การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21*. เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ 1-2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2547). *คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง.
- สันต์ ธรรมบารุง. (2527). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- อรวรรณ คำยอด. (2555). *สมรรถนะครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปากร.